

F

Forum Jaarverslag 2020



Inhoud

Verslag van de Raad van Toezicht	3
Verslag van het bestuur	5
Highlights corporate	9
Highlights programmering	10
Highlights educatie	15
Bibliotheeklocaties in gemeente Groningen	19
Commerciële activiteiten	20
Human Resource Management	23
Financieel verslag 2020	24
Facts & figures 2020	28

Verslag van de Raad van Toezicht

Op 29 november 2019 opende Forum Groningen de deuren. We waren klaar voor de start, na veel jaren van voorbereiding, veel gesprekken in de Raad van Toezicht over de bouw, de financiën en de (uitstekende) samenwerking met de gemeente. We waren trots, en nog meer toen we al op 6 maart de miljoenste bezoeker mochten verwelkomen.

Op 3 maart hield de Raad van Toezicht haar strategiesessie, vervuld van optimisme en grote verwachtingen. Nu het gebouw er stond, was er ook ruimte om nieuwe ‘governance-wegen’ in te slaan. We spraken af tenminste eenmaal per jaar een strategiesessie te houden, twee keer per jaar een flink deel van de vergaderingen aan inhoudelijke ontwikkelingen te wijden en daarbij ook andere verantwoordelijken dan de directie van Forum uit te nodigen, we spraken over de manier waarop de stakeholderscommunity zou kunnen aanhaken.

Een week later moest het Forum de deuren sluiten vanwege de Covid-19 pandemie. En voor de rest van het jaar was het óf beperkt open, óf sluiten. Dat had uiteraard een enorme invloed op de financiële situatie, zoals elders in dit verslag te lezen is.

De vergaderingen van de Raad van Toezicht vonden meestal digitaal plaats. Dat gaat prima, is efficiënt, maar heeft toch invloed op de manier waarop over strategische onderwerpen kan worden gesproken. We missen ook het fysieke contact met het Forum, dat juist zo belangrijk is. De Raad van Toezicht heeft behalve de strategische sessie nog vier keer vergaderd. We ontvingen Ingeborg Walinga en Heinrich Winter als nieuwe leden van de Raad, en in december waren Otto Wassenaar en Leendert Klaassen voor het laatst aanwezig. Afscheid nemen van deze twee leden zat er nauwelijks in, maar dat gaan we in 2021 nog doen. Zij waren als degenen die ook de ‘pré-Forum’ situatie hebben meegemaakt van groot belang voor het historisch geheugen van de Raad van Toezicht.

Belangrijke onderwerpen die in de vergaderingen aan de orde kwamen waren:

- de lopende activiteiten en de (exploitatie) resultaten op het gebied van film, debat en bibliotheek op de verschillende vestigingen van Forum Groningen
- het bespreken en goedkeuren van de jaarrekening (in aanwezigheid van de accountant)
- het bespreken van de managementletter (in aanwezigheid van de accountant)
- het bespreken en goedkeuren van de begroting voor 2021
- bespreken van de gevolgen van de sluiting als gevolg van Covid-19, de steunmaatregelen van het Rijk en de gemeente, het overleg met de gemeente over de financiële gevolgen
- de inhoudelijke gevolgen van de sluiting: verlenging van de Aardman-expositie *Shaun the Sheep and Friends*

- goedkeuring collectieplan en bedrijfsplan van Storyworld (onderdeel van Forum Groningen, maar wel met een eigen identiteit, doelstelling, website en logo)
- de nieuwbouw van Forum-bibliotheek De Wijert
- vast onderwerp op de agenda is de veiligheid; zowel de fysieke veiligheid van het gebouw als de criminaliteit
- de Raad werd per kwartaal uitgebreid op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen als gevolg van de Covid-19 maatregelen

In juli vond de audit plaats van de Museumvereniging in verband met de aanvraag voor gebruik van de MuseumJaarkaart. Deze audit had een positief resultaat, maar de Museumvereniging meende dat Forum in elk geval niet vóór 1 januari 2021 toegelaten zou kunnen worden tot de MJK-community. De redenen daarvoor zijn betwistbaar, maar we hopen wel dat op het moment van heropening de MJK wel gebruikt kan worden.

Op 18 september vond de opening van de Aardman-expositie plaats, in de periode dat Forum wel (beperkt) open kon zijn. Dat was een lichtpuntje.

We hopen van harte dat de lockdown niet te lang meer gaat duren. Het vergt veel van het publiek en misschien nog wel meer van de medewerkers, die ernaar snakken hun werk in Forum weer te kunnen oppakken.

De Raad heeft veel waardering voor de manier waarop zij ondanks alle maatregelen toch hebben geprobeerd er het beste van te maken. En dat geldt natuurlijk ook voor de directie. Wij zijn ook veel dank verschuldigd aan de gemeente, die met ons mee heeft willen denken en Forum daar waar mogelijk heeft gesteund.

Groningen, 7 maart 2021

Winnie Sorgdrager,
voorzitter Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestond in 2020 uit:

- **mw. W. Sorgdrager** (voorzitter): benoemd per 1 november 2016 (herbenoemd per 1 november 2020)
- **dhr. H.A. Snapper**: benoemd per 1 september 2016 (herbenoemd per 1 september 2020)
- **mw I. Walinga**: benoemd per 7 februari 2020
- **dhr. H. Winter**: benoemd per 7 februari 2020
- **dhr. B. Derksen**: benoemd per 19 december 2017
- **dhr. L.J. Klaassen**: benoemd per 2 oktober 2012 (herbenoemd per 2 oktober 2016, afgetreden op 2 oktober 2020)
- **dhr. W.O. Wassenaar**: benoemd per 2 oktober 2012 (herbenoemd per 2 oktober 2016, afgetreden op 2 oktober 2020)

De leden zijn voor vier jaar benoemd door de gemeente Groningen, die de belangrijkste subsidiegever van Stichting Forum Groningen is. De gemeente heeft ook de bezoldiging voor de toezichthouders vastgesteld, welke in de jaarrekening is toegelicht. Met de gemeente is ook afgesproken dat de Governance Code Cultuur, hoewel deze formeel niet geldt voor Forum Groningen, als leidraad wordt gebruikt voor het toezicht.

De hoofdfuncties en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht zijn opgenomen op de website (www.forum.nl). De leden zijn onafhankelijk en de individuele leden van de Raad van Toezicht hebben competenties op aandachtsgebieden, zoals bestuur, cultuur, financiën, vastgoed.

Verslag van het bestuur

De missie van Forum Groningen is kort samengevat: *Verken de wereld, ontdek de toekomst.* Wij willen onze bezoekers in de negen vestigingen van het Forum inspireren om verder te kijken en zich te laten verrassen door de wereld van nu en de mogelijkheden van morgen. Dit doen we met onze bibliotheek-, film-, museum- en expositiefuncties, en daarnaast met een breed palet aan activiteiten.

Missie & visie & positionering

Het Forum Groningen zien we als een antwoord op de grote ontwikkelingen van deze tijd, die ook in Groningen volop actueel zijn. Wij kiezen voor het open vizier, waarbij ons uitgangspunt is: liever een toekomst die je ziet aankomen dan een toekomst die je overvalt. Wij willen mensen daarom verleiden om hun blik te openen voor de wereld van morgen. De toekomst is immers al zichtbaar, de dominante kenmerken van de wereld van morgen zijn al aanwezig in de wereld van vandaag. Die kiem openbaart zich in nieuwe trends, ideeën en technologieën. En precies die trends, ideeën en technologieën zetten we centraal in Forum Groningen.

De activiteiten in de acht externe locaties vormen een afspiegeling van het 'grote' Forum: hoewel het accent hier iets meer ligt op klassieke bibliotheektaken, worden ook hier regelmatig activiteiten georganiseerd, met

name voor kinderen. In deze locaties wordt ook onze programmering rond het sociaal domein geconcentreerd. Juist door onze activiteiten te spreiden kunnen we alle inwoners van de gemeente bereiken.

Zoals al is gebleken vormt het nieuwe gebouw, met de spraakmakende en veel bekroonde architectuur, alleen al aanleiding voor veel bezoek. Met museum *Storyworld* en het internationale expositieprogramma volgens het 'kunsthal-principe' richt het Forum zich nadrukkelijk op een landelijk en internationaal publiek. Dit betekent dat niet alleen de inhoud maar ook de communicatie zich breder manifesteert dan de gemeente Groningen alleen. Het Forum maakt sinds de opening eind 2019 door de programma's en zeker ook door het spraakmakende gebouw onderdeel uit van noordelijke culturele publiekstrekkingen.

Samen met anderen

Het Forum zoekt voor de invulling van activiteiten veelvuldig de samenwerking met maatschappelijke, educatieve en culturele instellingen of bedrijven in de stad Groningen en daarbuiten. Een groot aantal instellingen en natuurlijke partners van het Forum als het gaat om educatieve, culturele en innovatieve programmering zijn: Biblionet Groningen, kinderopvangorganisaties, consultatiebureaus, basisonderwijs, middelbare scholen, Rijks-universiteit Groningen, Hanzehogeschool Groningen, NOORDWOORD, Bij Vrijdag, Science LinX, Universiteitsmuseum, het UMCG, Fablab Groningen, Maakplek Groningen, Humanitas, Stichting Lezen en Schrijven, NDC Mediagroep, de Noorder Pers Sociëteit, Eurosonic/Noorderslag, Noorderzon, GasTerra, Let's Gro, COC Groningen, Bevrijdingsfestival, Clash XL, Movies that Matters, Wij, Noorderpoortcollege, Alfa College, Senia en nog vele andere. Het Forum maakt daardoor onderdeel uit van een breed netwerk in Groningen. Al deze partners



▲ Nieuwjaarsfeest.

zien het Forum als een logische partner en vice versa, uiteraard. Wij verwachten dat dit de komende jaren nog sterker wordt.

Cultuur voor iedereen

Het Forum wil met een veelzijdig programma bezoekers uitdagen zich open te stellen, te laten verrassen en inspireren. Thema's in de programmering zijn actualiteit, technologie en populaire beeldcultuur. Dit komt terug in veelzijdige, deels cross-over-programmering van talkshows, films, lezingen, debatten, films, documentaires, cursussen en workshops, festivals en feesten, de collectie en exposities. Met al deze ingrediënten speelt het Forum een belangrijke rol in de stad, maar ook vóór de stad. Onze programmering wordt niet alleen uitgevoerd in de hoofdvestiging aan de Nieuwe Markt maar ook in de acht Forum-locaties verspreid over de gemeente - en in samenwerking met zoals beschreven héél veel partners, zowel culturele, educatieve als sociaal-maatschappelijke organisaties.

Gang van zaken 2020

Het eerst volledige jaar na de opening was wellicht ook meteen het meest bizarre jaar ooit. Na een overweldigende start met de miljoenste bezoeker al na drie maanden openstelling, volgde al gauw een lange en onzekere periode van dicht tot intelligent dicht tot helemaal dicht. In totaal waren we zestien weken gesloten en waren we voor de rest open met een heleboel restricties. Denk aan mondkapjes, een maximum

zaalvulling van 30 personen, beperkte horeca-openstelling, looproutes en ga zo maar door. De vrije Forum-beleving is feitelijk sinds half maart weg en dat zagen we terug in de cijfers. Met elke maatregel verloren we weer een deel van ons bezoek. Bijvoorbeeld het invoeren van het verplichte mondkapje leidde direct tot circa 25% minder bezoek. Kortom: spontaniteit is van groot belang bij een ongepland bezoek aan het Forum. In overleg met de gemeente Groningen kozen we ervoor om wel zo goed en zo kwaad als dat ging onze programma's te blijven aanbieden. Dus soms prachtige sprekers voor kleine zaaltjes, kinderfestivals met ouders achter een lintje en steeds meer online via het nieuw ontwikkelde [Platform F](#).

De eerste maanden werden we overlopen. We hadden veel verwacht, maar deze enorme toeloop was uiteindelijk toch ver boven ieders verwachting. Het heeft ons veel geleerd over de mogelijkheden van onze organisatie en die van het gebouw. De horeca draaide ver boven budget en we zagen veel meer mensen afkomen op ons reguliere programma. Sterker nog: ons filmprogramma draaide 60% boven budget. Uiteraard zat hierin een effect van nieuwsgierigheid en nieuwsgierigheid, maar het liet ook de potentie van het Forum zien. De expositie *AI: More than Human* ging van start, *Storyworld* draaide op volle toeren, en een veelheid aan diverse programma's werd gedraaid voor vaak uitverkochte zalen. De medewerkers liepen op hun tenen, en het publiek stond vaak in een rij

te wachten. Elke ochtend voor opening om de beste studieplek te bemachtigen, soms voor een overvolle roltrap dan weer voor een groot nieuwjaarsfeest of een festival. De impact en energie van het Forum was onvoorstelbaar. Na tweeëneenhalve maand boven budget te hebben gedraaid, veranderde alles en liepen, zoals in veel sectoren, de inkomsten extreem hard terug met alle vormen van lockdown die volgden.

Voor ons dubbel jammer omdat we graag het eerste jaar als leerjaar hadden gebruikt om inzicht te krijgen in een vol jaar programmering en een efficiënte exploitatie. Wat werkt goed of juist minder, en wat werkt wanneer goed, welke periodes krijgen we welke gasten, wat is hun gedrag en besteding, waar verdienen we meer dan gebudgetteerd en waar laten we een veer? In welke mate sluiten de programma's aan op wat wij willen tonen en wat onze bezoekers willen zien en beleven? Allemaal vragen die wegvielen toen we in de overlevingstand gingen. Bijzonder jammer na zo prachtige start.

De situatie bij Forum Groningen was uitzonderlijk. Zo bleken we praktisch buiten elke coronategemoetkoming te vallen. Immers we bestonden als stichting al een flink aantal jaren maar onze omzet konden we niet vergelijken met voorgaande jaren toen we een geheel ander businessmodel hadden. Bij het Filmfonds vonden we wel steun voor de malaise die ontstond door verplichte capaciteitsvermindering in de filmzalen, en het feit dat filmdistributeurs belangrijke titels terugtrokken. Na het toekennen van deze steun van ruim € 566.000, inclusief de vereiste matching door de gemeente Groningen, kwam het tekort over 2020 uit op € 175.000 na toevoeging van € 798.000 aan de door de subsidiegever verplicht gestelde

bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting.

Het Forum deed en doet zijn best om het extra geld zeker ook te laten landen bij de makers, zoals jong talkshow-talent, muzikanten en technici.

Risico's en onzekerheden

Het mag duidelijk zijn dat deze risico's door alles wat we afgelopen jaar hebben meegemaakt ook voor het komende jaar zeer significant zijn. Covid-19 is zeker ook in 2021 nog het grootste risico voor de exploitatie, omdat we een organisatie zijn die stevig in de vaste lasten zit door een omvangrijke huurlast van een 'hoofd'-gebouw met acht nevenvestigingen, en door die constructie en de ruime openstelling ook een behoorlijke personeelssom. Door het efficiënter inzetten van personeel, het invoeren van een grote flexibele schil van 25 medewerkers, het aantrekken van vrijwilligers in de wijkvestigingen en het niet meteen opvangen van natuurlijk verloop is er, los van CAO-aanpassingen, nauwelijks een kostenstijging van deze post vergeleken met het 'oude' Forum van enkele jaren geleden (terwijl de werkzaamheden en openingstijden enorm zijn toegenomen) en hebben we grip op deze kosten. Maar het blijven aanzienlijke kosten, die ook in de gesloten gebouwen gewoon doorlopen. Voor 2021 verwachten we, op basis van de feiten zoals die bekend zijn in februari van dit jaar, uit te komen op een tekort van 1,5 miljoen euro. We weten inmiddels dat de Rijksoverheid via de gemeente gelden heeft vrijgespeeld om een deel van dit tekort te dekken. Dus het uiteindelijke resultaat zal vermoedelijk aanzienlijk beter dan zijn dan de begroting, maar daarover is op dit moment van schrijven nog geen zekerheid. Deze raming is daarnaast vrij grof omdat het indammen van

▼ Dirk Nijdam
ontvangt de
miljoenste
bezoeker.



het virus en de routekaart van de Rijksoverheid bepalen in welke mate wij weer open kunnen. Simpel gezegd is de anderhalve meter economie voor ons een groot financieel probleem, omdat het verdienmodel van het Forum zich juist afspeelt binnen deze anderhalve meter, denk aan: zaalverhuur, congressen, lezingen, bioscoopbezoek, horeca etc. Met onze raming gaan we er vanuit dat we na de zomer van 2021 weer langzaam naar een normale situatie terugkeren.

Wat betekent dit scenario voor de financiële stevigheid van Forum Groningen? De laatste acht jaar hebben we fors ingezet op het vergroten van het eigen vermogen. Hierdoor zijn we minder kwetsbaar, al hadden we het scenario van 2020 uiteraard nooit voorzien. Aanvullend heeft de gemeente een buffer vrijgemaakt voor de eerste aanloopjaren van Forum. De komende jaren zal er dus zeker dekking zijn voor de tekorten. Het is echter van belang om hierover een open discussie met de gemeente te blijven voeren, omdat al snel het buffergeld van de aanloopkosten wordt aangewend voor de exceptionele extra tekorten van de coronapandemie te dekken. Hierdoor ontstaat het gevaar dat het probleem deels naar de toekomst wordt verschoven en er over een jaar of vier opnieuw een probleem rijst, omdat de buffers feitelijk oneigenlijk zijn aangesproken.

Hoe we werken

De Code Cultural Governance wordt door het Forum toegepast. Er is binnen de organisatie een strikte scheiding aangebracht tussen de verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Toezicht. De bevoegdheden van beide partijen zijn zorgvuldig vastgelegd. Informatie over de leden van de Raad van Toezicht is te vinden op de website en is dus openbaar toegankelijk.

De Code Fair Practice wordt door het Forum onderschreven. Alle medewerkers worden betaald volgens de regels van een CAO. Met externe partijen worden afspraken altijd schriftelijk vastgelegd, ook de betaling. Binnen het bedrijf zijn vrijwilligers actief, waarvan de taken ook duidelijk zijn vastgelegd. De scheiding tussen 'betaalde' en 'vrijwillige' werkzaamheden wordt zorgvuldig bewaakt. Veranderingen hierin worden altijd voor advies voorgelegd aan de Ondernemingsraad.

Het Forum is zich bewust van de Code Diversiteit. De programmering is breed, van activiteiten rond basisvaardigheden tot aan art house films. Veel activiteiten zijn gericht op 'meedoen' in de maatschappij, op school of in de buurt. De vestigingen zijn maximaal laagdrempelig waardoor iedereen zich welkom kan voelen. Bij de programmering wordt bewust geprobeerd een nieuw en breder publiek te bereiken, dan dat wat zich alleen aangetrokken voelt tot lezen of naar de film gaan.

Tot slot

Het Forum is natuurlijk meer dan een prijswinnend gebouw en 2020 is meer dan een jaar met alleen corona. Het is werk van mensen op het snijvlak met cultuur en maatschappij op verschillende plekken in de gemeente Groningen. Het is werk van mensen voor andere mensen. Zoals het gebouw van het nieuwe Forum niet alleen onze faciliteit is, maar juist ook een plek om anderen te faciliteren. We hebben ook best veel wel kunnen doen. Soms alleen, maar vaak ook samen met onze partners. We zijn boeken blijven uitlenen en we hebben, waar het maar kon, getracht ons publiek te verrijken, te vermaken en te inspireren. Zonder de kennis en inzet van onze medewerkers zouden we al het moois op het gebied van educatie, film, debat, lezingen, festivals en literatuur niet aan ons publiek kunnen tonen. De eerste maanden waren in dat opzicht onvergetelijk. Dit jaar is maar weer eens extra duidelijk geworden hoe belangrijk enthousiasme is. We gingen een groot avontuur aan, waarbij best veel werd gevraagd van ieder die werkzaam is bij het Forum. In de wetenschap dat het uiteindelijk altijd de mensen zijn die het verschil maken wil ik bij deze mijn dank uitspreken aan al die mensen. De medewerkers die glimlachend en geduldig de eerste maanden de honderdduizenden bezoekers verwelkomden, informeerden en begeleidden en ook flexibiliteit toonden toen we van scenario in scenario rolden en steeds weer moesten verzinnen wat dit voor onze gasten, programma's en faciliteiten betekende. Daarnaast gaat er ook een woord van dank naar de Raad van Toezicht voor de plezierige vergadermomenten, de open discussies, de zoomsessies met soms een hapering, en hun nuchtere opbouwende kijk, op dit wel heel erg bijzonder jaar.

Groningen, februari 2021

Dirk Nijdam,
directeur-bestuurder

Highlights corporate

Ruim een jaar geleden opende Forum Groningen de deuren voor publiek. Niemand had op dat moment kunnen vermoeden welk bizar openingsjaar we zouden gaan beleven.

Binnen 100 dagen verwelkomden we de miljoenste bezoeker.

► **meer info**

Het Forum werd door bezoekers en pers volhartig omarmd als een inspirerende ontmoetingsplek. We openden onze eerste internationale expositie en het nieuwe strip-, animatie- en gamemuseum Storyworld. We hadden volle zalen met Janine Abbring en Arjen Lubach, met Martin Koolhoven, Tim den Besten en vele anderen. Er was een spetterend nieuwjaarsfeest, koren traden spontaan op, kinderen gaven taekwondo-demonstraties, dj's stonden op het dak, het Chinees Nieuwjaar werd in de hal gevierd.

► **meer info**

Elke dag opnieuw vulde het gebouw zich met bezoekers van dichtbij en van ver weg, om te leren, lezen, lunchen, kletsen, kijken en verwonderen. Duizenden en duizenden foto's verschenen op Instagram.

► **meer info**

En toen kwam corona, en kwam alles tot stilstand. Nu ja, die geschiedenis is bekend.

We hebben afgelopen jaar vele weken de deuren moeten sluiten, de programmering aangepast, Platform F ontwikkeld voor de online programma's, alles opnieuw opgestart en net zo hard weer afgelast als we weer terugvielen in lockdown.

► **meer info**

En dwars door alle chaos en pech heen wonnen we nog een aantal geweldige prijzen.

► **meer info chaos en pech**

► **meer info prijzen**

Gelukkig hebben we die eerste maanden van 2020 om op terug te kijken, en zelfs in de moeilijke maanden mooie dingen gemaakt en gedaan. Met dat in het achterhoofd maken we mooie plannen voor 2021. Waarin vroeg of laat meer mogelijk zal zijn, en we het Forum weer kunnen laten schijnen.

▼ Janine Abbring en Arjen Lubach trokken volle zalen in het Forum.



Highlights programmering

Met twee ruime expozalen kunnen we prikkelende tentoonstellingen programmeren; van internationale blockbusters tot kleinere exposities met lokale partners. Wat onze exposities met elkaar gemeen hebben, is dat ze in het teken staan van populaire cultuur, technologie en actualiteit.

Internationale exposities

In 2020 presenteerden we twee grote internationale tentoonstellingen. Het eerste deel van het jaar hadden we *AI: More than Human*, de tentoonstelling over kunstmatige intelligentie die het Forum ontwikkelde samen met het Londense Barbican Centre. Aanvankelijk zou de tentoonstelling tot mei te zien zijn. Gelukkig konden we deze verlengen tot in de zomer.

Na de zomer opende *The Art of Aardman*, een speelse tentoonstelling over het werk van de prijswinnende Aardman Studios, de animatiestudio uit Bristol achter Shaun the Sheep en Wallace & Gromit.

Beide tentoonstellingen kregen te maken met lockdowns en beperkingen als gevolg de maatregelen rond Covid-19. Gelukkig is het door het verlengen van de tentoonstellingen voor veel bezoekers toch mogelijk geweest deze alsnog te bezoeken.

Storyworld

Het nieuwe museum voor strips, animatie en games, *Storyworld*, opende begin januari de deuren voor publiek met een feestelijk openingsweekend. Bij *Storyworld* ontdek je de geheimen van grote verhalenvertellers. Dat doen we aan de hand van Nederlandse en internationale successen op het gebied van strips, animatie en games. Van *Asterix* en *Aladdin* tot *The Red Turtle* en *Horizon Zero Dawn*. *Storyworld* is ook een plek waar je zelf aan de slag kunt met alle bouwstenen van strips, animatie en games. Ontdek wat er nodig is om een beeldverhaal te begrijpen en hoe je er zelf één kunt maken.

Onder de noemer *Storyworld Spotlight* presenteert het museum wisselende presentaties rond makers, jubilea, premières of andere actualiteiten. Zo waren er in 2020 de presentaties *The Art of Loish*, *Suske & Wiske 75 jaar* en *Waka waka! 40 jaar PAC-MAN*.





▲ Rooftop Cinema

IFFR in Groningen

We startten 2020 met een festival zonder Covid-19. Niet meer voor te stellen! Een dikke maand voor de eerste lockdown kon de Noordelijke film liefhebber vijf dagen in uitverkochte zalen onbezorgd genieten van de 24e editie van het IFFR in Groningen, de allereerste in het gloednieuwe Forum.

Van de explosieve openingsfilm en uiteindelijke publieksfavoriet *Les Misérables* via meer dan 70 korte en lange, uitdagende, meeslepende en verrassende films en een divers randprogramma, tot de feel good afsluiter *A beautiful day in the neighbourhood*.

IDFA

Sneuvelde bijkans door de lockdowns, maar we sleepten nog een kleine maar fijne editie uit het vuur. De Groninger documentaire-liefhebber kreeg toch nog de kans te genieten van de hoogtepunten uit het documentaire-festival. Anderhalve meter, mondkapje en gesloten horeca weerhielden de liefhebbers niet zich te laven aan een mooi filmprogramma én inleidingen en nagesprekken met filmmakers.

Rooftop Cinema

Film kijken onder de sterrenhemel met een waanzinnig uitzicht over de skyline van Groningen, wie wil dat nou niet? Het Forum organiseerde afgelopen zomer met succes (alle voorstellingen waren binnen enkele minuten uitverkocht) de eerste editie van Rooftop Cinema. Heerlijk relaxed kon je genieten van een drankje en fantastische films als *Interstellar*, *La La Land* en *Blackkkklansman* op ons unieke dakterras. We verheugen ons nu al op de volgende zomer!

Poetry per Tutti

In het kader van de Poëziweek presenteerde Forum Groningen het nieuwe event *Poetry per Tutti*. Met optredens van Akwasi, Bart Chabot, Roos Dickmann, Jan Boerstoele, Ileen Rook, Maaïke Rijntjes, Sieger M.G. en onze eigen Groningse Myron Hamming werd het een avond vol met onstuimige, lichtvoetige, hartstochtelijke, diepzinnige, mind-blowende poëzie, spoken word én muziek van de *Tigers fan Greonterp*.

Tims Talkshow

Tim den Besten was in 2019 en 2020 niet alleen ambassadeur voor het Forum maar hij presenteerde ook Tims Talkshow. In de show, waarbij zo'n 240 mensen (!) aanwezig konden zijn, hadden we de volgende gasten: Chun Sheng Yan, de Chinese man die in Groningen woont, maar op papier niet bestaat. Wim Pijbes (Veendammer en oud-directeur Rijksmuseum) kwam vertellen over zijn initiatief in Rotterdam 'het Landverhuizersmuseum'. De *Yung Boys* traden op. Dennie Jager die een dwarslaesie opliep bij een brommerongeluk, maar weer kan lopen dankzij een exoskelet maakte acte de présence. En ook Tugrul Cirakoglu van *Frisse Kater*, een schoonmaakbedrijf dat de meeste bijzondere en lugubere plekken onder handen neemt, nam plaats aan Tims tafel. Helaas strooide Covid-19 ook roet in deze plannen en kon de geplande reeks niet worden afgemaakt.

Koolhovens Helden

In 2020 startten we met de populaire reeks Koolhovens Helden, een filmspecial waarin regisseur Martin Koolhoven (*Brimstone*, *Oorlogswinter*) een bevroren filmcollege geeft over één van zijn favoriete regisseurs, acteurs of actrices. Aansluitend wordt een hoogtepunt

uit zijn of haar oeuvre vertoond, gekozen door Martin Koolhoven. Hij trapte af met Sergio Leone en een vertoning van het legendarische *Once Upon A Time In The West*.

Het coronavirus rukt op

Toen de lockdowns in Chinese steden nog ver weg leken, een mondkapje alleen iets was voor de tandarts, nodigden Forum en Dagblad van het Noorden Hoogleraar Medische Microbiologie Bert Niesters van het UMC Groningen uit om 29 januari te vertellen over dit nieuwe virus en vragen te beantwoorden van bezoekers. Onwetend over wat er nog op ons af zou komen...

Zomertalks

In de periodes dat we geen publiek mochten ontvangen hebben – toen er maar geen einde leek te komen aan de lockdown – hebben we ruimte gemaakt om te experimenteren met aanbod van online programma's via Platform F. Zo ontstonden de Zomertalks, een wekelijkse programmareeks in de zomermaanden waarin actuele onderwerpen en gasten centraal stonden. Aanvankelijk was het volledig online zonder publiek. Later in de zomer konden maximaal 90 bezoekers het programma bijwonen. Uiteenlopende onderwerpen uit het nieuws als Black Lives Matter, de dood van Ennio Morricone, de nieuwe beeldenstorm en de herdenking van Srebrenica kregen een eigen Zomertalk. Te gast in deze reeks waren Helga van Leur, Govert Schilling, Splinter Chabot, Thom Hoffman, Herman Finkers, Michiel Vos en Martin Koolhoven. De Zomertalks keren terug in zomer van 2021.

▼ Zomertalk met
Splinter Chabot.

Election Night USA

Corona onderbrak de mooie reeks van Amerikaanse Election Nights in het Groningen. Geen lange zinderende presidentsnacht afgelopen jaar (die achteraf gezien weken had geduurd voordat er een uitslag was geweest). Wel was er op 28 september nog een voorbeschouwing op de verkiezingen: *Race to the White House*. Amerika-kenners Michiel Vos, Laila Frank, Bianca Pander en Maarten Zwiers bespraken in het Forum de kansen van Trump en Biden op het winnen van de verkiezingen.

Nacht van de Dictatuur

Op 24 september bundelden verschillende debatcentra in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Groningen de krachten tijdens de *Nacht van de Dictatuur*. Op een gezamenlijke online platform konden kijkers schakelen naar de programma's in de verschillende steden. In het Forum was er een discussie over het spanningsveld tussen technische ontwikkelingen rond corona en privacy en de democratie. Ronald Simons van het Eye Filmmuseum vertoonde fragmenten van films over dictators en dictatoren en comedian Greg Shapiro sloot de avond af.





▲ Expositie AI:
More than Human

Randprogramma AI: More than Human / Mens & machine

De tentoonstelling *AI: More than Human* was aanleiding voor een zeer gevarieerd randprogramma waarin kunstmatige intelligentie van alle kanten en voor diverse doelgroepen werd belicht. Het programma bestond onder andere uit een serie filmvoorstellingen en thema-avonden met Jarno Duursma, Siri Beerends, Anders Sandberg en anderen, en een spannende hackathon in samenwerking met VPRO Medialab. Een viertal studenten van Cover, studievereniging voor Artificial Intelligence & Computing Science (RUG), vormden het kernteam voor instaprondleidingen, het walk-in programma in het Smartlab en de basiscursus 'AI in 2 uur'.

Walk-in Smartlab

Met de deuren wagenwijd open en een interactief aanbod rond thema's als 3D-printen, Kunstmatige Intelligentie of animatie was het Smartlab op plein 6 ieder weekend dé plek voor nieuwsgierige Forumbezoekers. Via deze Walk-in's konden jong en oud op een speelse manier kennismaken met nieuwe technologieën of toepassingen. En daar werd met enthousiasme op gereageerd.

Het Smartlab was ook hét platform voor externe partners zoals Rijksuniversiteit Groningen, VPRO Medialab, Pub Heroes en het Spellenmaakgilde. Deze 'tech'-ruimte in het Forum bleek de perfecte plek voor speciale evenementen en publieksonderzoek rond bijvoorbeeld een Gronings sprekende robot of een ARapp over Dustin, de stofzuiger.

CurioUs?

De kwaliteit van je eigen leefomgeving en hoe je daar zelf een steentje aan kunt bijdragen, dat is het centrale thema van 'CurioUs?

– Burgerwetenschap voor nieuwsgierige noorderlingen'. Samen met Science LinX (RUG) en Aletta Jacobs School for Public Health ontwikkelden we een tweejarig pilotprogramma waarin meetacties, minicolleges en een meet-o-theek met een uitleencollectie meetinstrumenten centraal staan.

Met ieder seizoen een relevante meetactie met zo mogelijk een link naar bestaand wetenschappelijk onderzoek, startten we in samenwerking met onze mediapartner NDC Media in oktober met 'Onze Lucht', de eerste meetactie rond fijnstof. Dit resulteerde in bijna 1100 metende deelnemers, en tientallen enthousiaste gemeentes in de drie noordelijke provincies en een boeiende talk over onderwerp met sprekers van RUG en UMCG.

De opening van de meet-o-theek is door Covid-19 uitgesteld en vindt nu plaats in 2021.

Meer tech-pogramma's

Hoewel er door de coronamaatregelen veel programma's sneuvelden, zagen ook nieuwe samenwerkingen het licht zoals die met Noorderzon, en werd het Forum locatie van spannende interactieve voorstellingen van (Groninger) kunstenaars en collectieven als WERC (*The place where we meet*), Johannes Bellinx (*Continuum*) en Chantalla Pleiter (*C.A.P.E. Molenbeek – Tout sur table*).

De Nationale Voorleesdagen (voor 2+)

Een jaarlijks feestje in al onze Forumlocaties, waar het voorlezen van het prentenboek van het jaar centraal staat. Met een voorleesontbijtje met onze lokale helden werd het startschot gegeven van tien dagen voorleesplezier. Niet alleen door deze helden maar ook met dank aan de studenten van het Menso Alting college, én tijdens Kleintje Koffie in de wijken, kreeg voorlezen veel aandacht.

De voorstelling *Treuzelkont* door Theater Pannenkoek, geïnspireerd op een van de prentenboeken, was een feestje om naar te luisteren en kijken, en niet alleen voor de kinderen. En in *Het grote knuffelarchief* zijn veel liefste knuffels gearhiveerd met al hun karaktereigenschappen en met een mooie foto.

SKSG Discovery kids (voor 4-12 jaar)

In samenwerking met de SKSG dompelen kinderen tijdens Discovery Kids zich onder in wetenschap en techniek. 200 kinderen tussen de 4 en 12 jaar ontdekten het greenscreen, de VR brillen, LEGO We-Do of scratch, deden proefjes, maakten stop-motion filmpjes, ontdekten mBot en de EggBot en nog veel meer uitdagende activiteiten.

Wetenschap en techniek spelen een steeds grotere rol in onze samenleving en deze activiteiten dragen bij aan de ontwikkeling van het kind op dit gebied en komt tegemoet aan hun nieuwsgierigheid.

Kinderboekenweek

Tijdens de Kinderboekenweek, met als thema *En toen?*, doken we terug in de tijd en kwamen de tijden van weleer tot leven. We kunnen nog niet met een tijdmachine reizen maar we hebben een enorme berg verhalen over ridders en jonkvrouwen, dinosauriërs, holbewoners of de oude Egyptenaren opgehaald. In oude koffers speurden kinderen naar voorwerpen en in de boekenberg zochten ze op een speelse manier het bijpassende boek. Ook maakten de kinderen prachtige kijkdozen die elk een andere tijd verbeeldde en ontstond er visueel een tijdsbeeld van de oerbewoners tot de huidige industrie. Een speelse kennismaking met verschillende tijden en mooie boeken.

Doorlopende cursussen voor de jeugd

Voor het eerst bieden we naast allerlei eendaagse workshops meer verdieping in een specifiek onderwerp door middel van cursussen voor kinderen van 8-15 jaar. De cursussen sluiten aan bij de belevingswereld van het kind maar ook bij de onderdelen van het Forum zoals tech, beeld en taal. We zijn gestart met cursus *Striptekenen*, *Verhalen schrijven* en *LEGO Spike Prime* maar ook de cursus *Sterrenkunde* en *Verhalen vertellen op Social Media* bleken aan te sluiten bij de vraag en nieuwsgierigheid van kinderen.

▼ Kinderboekenweek



Highlights educatie

AI: More than Human: workshops + rondleidingen

Kunstmatige intelligentie (AI) is een van de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen binnen de digitale geletterdheid. Met de expositie en het educatieve programma hebben we een nieuwe inhoudelijke bijdrage geleverd aan Digital Literacy Coalition. Voor bijna 2000 leerlingen en MBO-studenten was het bezoek aan de expositie een eerste kennismaking met het onderwerp. Op verzoek van het onderwijs hebben we verschillende lessuggesties ontwikkeld die aansluiten bij vakken als digitale geletterdheid, burgerschap en kunst, zodat er na de educatieve rondleiding verdiepende lessen in de klas mogelijk waren.

We zijn een succesvolle samenwerking gestart met het MBO, met name met het Alfa college, dat het programma heeft opgenomen als workshop in hun Burgerschapscarroussel-dagen. Ook de studenten van de ICT opleiding van het Alfa College hebben de expositie bezocht.

We hebben voorafgaand aan de bezoeken een aantal informatieve bijeenkomsten voor docenten georganiseerd met inhoudelijke sprekers en rondleidingen. Vijftien rondleiders zijn geschoold op didactisch en inhoudelijk gebied om leerlingen en studenten te begeleiden.

Storyworld

In 2020 was de opening van *Storyworld*, het museum over het beeldverhaal in strips, animatie en games. In het museum staat het maakproces centraal. Tijdens een educatieve rondleiding krijgen leerlingen een kijkje achter de schermen bij de grote studio's en leren zij over het creatieve proces, vooral door zelf te doen. Zo kunnen ze in de geluidsstudio stemmen inspreken bij een animatiefragment, een stop-motion filmpje maken of een mini-game programmeren. We ontwikkelde een lesfilm voor bovenbouw-klassen van het primair onderwijs, die zij ter voorbereiding in de klas kunnen bekijken. Hierin maken zij al kennis met alle stappen van het maakproces die ze in het museum doorlopen. De lesfilm is in tijden van de lockdown ook ingezet voor het thuisonderwijs en heeft in totaal 8.300 views.

Sinds 2020 is het Forum een van de partners in het Cultuurmenu van de stad. Op die manier is beeldgeletterdheid jaarlijks geborgd in het aanbod. In 2020 brachten alle leerlingen van groep 8 een bezoek aan Storyworld. In totaal zijn er 162 educatieve rondleidingen verzorgd voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en MBO klassen. Door de lockdown hebben we helaas 98 educatieve rondleidingen moeten cancelen.

▼ Storyworld





▲ Workshop
Lois van Baarle.

Filmeducatie workshops

Sinds 2020 werken we met twee andere filmaanbieders (Internationaal Filmfestival Assen en Film in Friesland) en drie steunfunctie-instellingen (Kunst & Cultuur, Kunstkade en Keunstwurk) samen onder de noemer Filmhub Noord. Het doel is filmeducatie in de drie noordelijke provincies beter te verankeren in het onderwijs. Forum heeft in 2020 ingezet op het aanbieden van filmworkshops voor het primair en voortgezet onderwijs in het Smartlab en Medialab. De workshops van onze filmdocenten bieden verdieping na een educatief bezoek aan Storyworld, de expo of een film.

De workshop stop-motion, waarin leerlingen zelf een klei animatie maken, sloot goed aan bij de Aardman-expositie. Geïnspireerd door de vele sets die ze in de expo hebben gezien, konden ze zelf ervaren hoe het is om een kleipoppetje tot leven te wekken.

In de workshop Vloggen gingen ze aan de slag met hun mobieltje. Mediawijsheid kwam aan bod door samen te kijken hoe je jezelf het beste wel en juist niet online kan presenteren. Maar ook de techniek van het vloggen kwam aan bod. Hoe monteer je een vlog en post je deze online?

Leesbevordering online

Net na de aftrap van het leesbevorderingsprogramma *Scoor een Boek!* moesten de scholen sluiten in verband met corona. Dat was niet alleen voor het onderwijs een kwestie van snel schakelen, online lessen ontwikkelen en zorgen dat iedereen thuis toegang had tot internet. Ook de bibliotheek heeft vanaf dat moment leesbevorderingsprogramma's omgezet naar online varianten met thuisedities. Want scoren kun je overal! Al snel kwamen er

ook prachtige landelijke initiatieven die we via de educatieve nieuwsbrieven konden doorsluizen naar de leerkrachten en docenten. Om de leesvaardigheid tijdens de lockdown niet te laten verminderen was het van groot belang om het thuislezen te stimuleren. Kinderen en ouders konden hiervoor gebruik maken van onze online boeken. Voor het maken van een werkstuk of online spreekbeurt was onze landelijke werkstukken- en spreekbeurtensite beschikbaar, en jonge kinderen konden via hun bibliotheekpas gratis gebruik maken van de interactieve prentenboeken van Bereslim of zich laten voorlezen in De Voorleeshoek. Veel leerkrachten en gezinnen maken inmiddels gebruik van deze online mogelijkheden, maar het vervangt natuurlijk nooit een echt bezoekje aan de bibliotheek.

Cursussen voor volwassenen

Voorafgaand aan ons verhuizing naar het Forum aan de Nieuwe Markt hebben wij ons bezonnen op ons beleid rond cursussen. Daarbij was de conclusie dat we alleen cursussen willen organiseren, die nauw verbonden zijn met de rest van de Forumprogrammering.

Want waarom organiseert het Forum cursussen?

- Stimuleren van bezoekers om zichzelf te blijven ontplooiën: voorbereid zijn op de toekomst
- Bezoekers helpen duiding te geven in een gecompliceerde wereld
- Inspiratie te bieden om verder te kijken in de wereld
- Kennis verdiepen
- Eigen creativiteit leren ontwikkelen

Vervolgens hebben we een aantal criteria opgesteld, waaraan het cursusprogramma moet voldoen:

- Gevarieerd aanbod, modern en actueel
- Aansluiten bij de verschillende kernactiviteiten van het Forum
- Alleen kortlopende cursussen, m.u.v. Nederlands als tweede taal

Ondanks de coronaperikelen hebben we een mooi aantal cursussen door kunnen laten gaan. Een groot succes was de driedelige lezingenserie *The Skyline van Groningen*, waar drie deskundigen hun visie gaven op stedenbouwkundige opvattingen met als middelpunt het Forum-gebouw. Succesvol waren ook weer de 'In één dag cursussen' op het gebied van filosofie en zelf schrijven: *Filosoof in één dag*, *Dichter in één dag*, *Schrijver in één dag*, enz. Een constante factor in ons programma is de cursus Nederlands als tweede taal, die jaarlijks twee keer gegeven wordt en steeds vele belangstelling trekt. In de zomer hebben we hier een 'summerschool' voor expats aan toegevoegd, die vooral bestond uit conversatielessen. Toen de corona fysiek bij elkaar komen tegenhield, zijn de cursussen (die zich daarvoor lenen) digitaal voortgezet. Zeer succesvol (ook via Zoom) was (en is ook in 2021) *Expeditie Geluk*, die in het najaar van start ging en waarin per keer een gerenommeerde filosoof thema's rond geluk bespreekt.

Filmhub Noord

Vanaf april is het Forum penvoerder van Filmhub Noord, het knooppunt voor filmeducatie in Groningen, Friesland en Drenthe. Dat knooppunt zijn we niet alleen, maar met vijf andere kernpartners, te weten Kunst & Cultuur,

Keunstwurk, Kunstkade, Film in Friesland en het Internationaal Filmfestival Assen. Samen zetten we alles op alles om ervoor te zorgen dat filmeducatie in het noorden een structurele plek in het primair en voortgezet onderwijs krijgt.

Dit eerste half jaar hebben we gebruikt om op te starten, in te werken, partnerschappen te formaliseren, samenwerkingsverbanden aan te gaan en natuurlijk gooide de coronacrisis ook daarbij roet in het eten. Want hoe bouw je aan relaties zonder elkaar te zien? Hoe voed je de liefde voor film zonder die film in een theater te kunnen vertonen? En hoe voel je nut en noodzaak van filmeducatie zonder het klaslokaal in te mogen? We hebben onze plannen dan ook moeten aanpassen aan de nieuwe werkelijkheid: we stelden ze uit en verplaatsten ze naar een online omgeving.

Deze activiteiten hebben we ondanks de beperkingen wel kunnen uitvoeren:

- Samenwerkingsovereenkomst. Met stoom en kokend water is het projectplan '20-'21 ontstaan en een samenwerkingsovereenkomst ontwikkeld, die in september door de directeuren van de zes kernpartners is ondertekend.
- Online kick-off. Vervolgens wilden we het bestaan van Filmhub Noord tijdens het Noordelijk Filmfestival groter vieren, met een eerste netwerkbijeenkomst en een goede spreker. Door aangescherpte maatregelen kwam de kick-off te vervallen. Om toch een netwerk op te kunnen bouwen, besloten we het geserveerde budget te besteden aan een film, waarin Sosha Duysker vertelt over haar liefde voor film en haar fascinatie voor filmeducatie. Deze deelden we online.

▼ Roald Dahl Festival



- Kraaksessie. Ook de Kraaksessie voor de adviseurs en cultuurcoaches van de Noordelijke steuninstellingen moest online plaatsvinden. In een sessie van anderhalf uur, met twintig nieuwsgierige deelnemers, presenteerden en bespraken we aan de hand van experts en gasten de definitie en de doorlopende leerlijn filmeducatie.
- Communicatie. We ontwikkelden een gezamenlijke communicatiestrategie, huisstijl en website en stemden de onderlinge samenwerking af. De huisstijl wordt al door alle hubs ingezet, de website gaat eind maart in de lucht.
- Infographic. In de zomer brachten we alle aanbieders met het Noorden als werkgebied in kaart, in het najaar kregen ze allemaal een plekje in de infographic, een site met interactieve kaart. De aanbieders vulden we aan met de scholen voor primair en voortgezet onderwijs in de regio. Zo vinden niet alleen leraren en adviseurs van de steuninstellingen hier de aanbieders, ook vinden de aanbieders er de scholen en de adviseurs die hen kunnen helpen de scholen te bereiken.
- Proeftuinen. Een Proeftuin is een gelijkwaardige en onderzoekende samenwerking tussen het onderwijs, steuninstellingen en aanbieders van filmeducatie. Hierin beantwoorden we al doende de vraag van het onderwijs. Het eindresultaat is een aantal inspirerende onderwijsprogramma's, overdraagbaar naar andere scholen, provincies en aanbieders. Dit eerste half jaar trokken we in elke provincie een deelprojectleider aan, brachten per Proeftuin focus aan en gingen vervolgens met scholen en filmmakers van start.
- Nulmeting. In ons projectplan beschreven we de behoefte om in kaart te brengen wat de mate van verankering van filmeducatie op dit moment is. Samen gaven we onderzoeker Emiel Copini de opdracht in kaart te brengen wat de indicatoren voor verankering zijn en een tool te ontwikkelen die we regionaal uit kunnen rollen om zo zicht te krijgen op de huidige stand van zaken.

Het was een raar eerste half jaar, waarin alles wat we bedacht hadden te doen om ons doel te bereiken, anders werd. Offline werd online, een event werd een film, een les werd een LessonUp en alle ontmoetingen werden digitaal. We zijn er trots op dat we desondanks alles door hebben laten gaan, waarbij we elke keer op zoek zijn gegaan naar de overgebleven ruimte en mogelijkheden die de maatregelen over lieten.

Sociaal domein: Computer, internet en e-overheid

In 2020 zijn onder meer in samenwerking met WIJS (Wijk Inzet Jongeren en Studenten), WIJ-Groningen en Seniorweb in veel vestigingen van het Forum computercursussen en (inloop) spreekuren georganiseerd; Klik & Tik voor basisvaardigheden computergebruik en internet, Digisterker voor DigiD en e-overheid, spreekuren voor hulp bij belastingaangifte en inloopsprekuren voor vragen over smartphones, tablets, laptops/computers en programma's en Apps.

Sociaal domein: Taalvaardigheden

Gedurende het hele jaar vonden verspreid over alle vestigingen taalactiviteiten plaats. Deze liepen uiteen van taal-, reken- en computerlessen in de Taalhuizen tot conversatietrainingen in de taalcafés en oefenen van leesvaardigheden in de Leesclubs Makkelijk Lezen. Al deze vormen van non-formeel onderwijs werden georganiseerd met derden zoals de ROC's, Stichting Lezen en Schrijven, de gemeente Groningen e.a.

Bibliotheeklocaties in gemeente Groningen

In het jaarverslag over 2019 hadden we geconstateerd dat de acht wijkvestigingen goed functioneerden. De basis was op orde: vijf dagen in de week geopend (van 8.30-17.30 uur) dankzij de inzet van vrijwilligers, en de twee dorpsbibliotheken in Haren en Ten Boer waren goed geland in de Forumorganisatie. In elke vestiging werden wekelijks activiteiten georganiseerd, zowel voor kinderen als volwassenen en ook op het gebied van het sociaal domein.

In het coronajaar 2020 hebben we geprobeerd dit alles zoveel mogelijk in stand te houden, voor zover de overheidsmaatregelen dit toelieten. In de periode dat we gesloten waren hebben we klanten opgebeld met de vraag of we de door hen geserveerde boeken konden bezorgen. Toen we weer open mochten hebben we – met inachtneming van alle regels – de draad weer opgepakt, zeker wat betreft het uitlenen van boeken. Activiteiten waren meestal te riskant en hebben we uitgesteld. In de laatste periode van het jaar waren we alleen open voor het afhalen van reserveringen, een dienst waar veel gebruik van is gemaakt.

De perioden dat we heel of half gesloten waren, hebben we benut om achterstallig onderhoud te plegen: het saneren van de collectie, het opruimen van kasten en bureaus zodat we in het nieuwe jaar fris kunnen beginnen. Waar we ook mee door zijn gegaan is het restylen van de vestigingen. Het doel hiervan is om de wijklocaties – net als het ‘grote Forum’ – een frisse en moderne inrichting te geven, waar klanten zich welkom voelen.

Commerciële activiteiten

Forumshop

Na de overweldigende openingsweken in 2019 met een geweldige verkoop in de decembermaand, is het dit jaar heel anders gelopen. In januari en februari waren we nog open, deze maanden zijn voor de retail de slapste maanden van het jaar, met weinig omzet. Dit hebben we ook gemerkt in de Forumshop. Normaliter zijn de eerste maanden van het jaar de uitverkoopmaanden, ruimte maken voor nieuwe artikelen. Omdat de Forumshop net open was en er heel veel artikelen nog up-to-date waren, is er geen uitverkoop gehouden.

Voor de heropening op 1 juni, na de eerste lockdown, is de winkel aangepast. De verkoopblokken zijn aan elkaar gezet zodat er een coronaproof looproute in de winkel ontstond. Er mogen nog maar een maximaal aantal bezoekers in de shop, het personeel en de bezoekers moesten mondkapjes dragen, er stonden desinfectie-zuilen en spatschermen rondom de kassa.

De omzet daalde, maar we mochten weer wat verkopen, het was een ongezellige situatie maar we maakten er het beste van. Een heel andere zomer dan we ons hadden voorgesteld. Veel minder toeristen/bezoekers en ook navenant minder omzet.

Na de zomer lag de focus op de nieuwe tentoonstelling *The Art of Aardman*. Hiervoor werden mooie artikelen ingekocht. Direct na de opening op 19 september liepen deze artikelen goed. Deze ervaring was echter tijdelijk. Op 5 november moesten we de deuren weer sluiten voor een korte periode en op 15 december gebeurde dit opnieuw, tot het eind van het jaar. Voor volgend jaar hopen we op een heropening van de shop waarin we de potentie van 2019 kunnen laten zien. Met een drukke decembermaand, veel toeristen en bezoekers.

► Restaurant NOK

Horeca

Zoals ook genoemd in het verslag van het bestuur draaide de horeca in de eerste maanden ver boven begroting. Met name het Camera Café op de vijfde verdieping bleek een groot succes. Ondanks de opstartproblemen door de overweldigende drukke eerste maanden wisten de mensen van de Vermaat Groep stand te houden, door voortdurend bij te schakelen en aanpassingen te doen. Helaas kwam na die eerste waanzinnige start de boel tot stilstand, en na heropening met de bekende maatregelen daalde de omzet. In de periodes dat de horeca helemaal moest sluiten waren er alleen de afhaal- en to go mogelijkheden van STACH en restaurant NOK.



Verhuur

De start in ons eerste jaar in het nieuwe pand begon als een wervelwind. Met de adrenaline van de opening en wat crowd-management op de roltrappen, hebben er in december ook de eerste verhuur evenementen plaatsgevonden. Deze evenementen fungeerden als proefballon en konden als succes worden gemarkeerd. Het begin van 2020 had een geweldige start met het nieuwjaarsfeest van de gemeente Groningen waar veel Stadgers van hebben genoten. Een grote productie die we zelf in handen hadden en waar we nu met trots op terugkijken.

Het Forum stond in de belangstelling, dat merkten we niet alleen aan de bezoekers-aantallen, maar ook aan het aantal aanvragen en geïnteresseerden die maar al te graag de zalen wilden komen bekijken. Zo waren er klanten waarvan het evenement niet kon plaatsvinden, maar die wel voor de rondleiding wilden langskomen. De belangstelling voor het gebouw werd gedeeld door veel mensen. Hierop probeerden we in te spelen en hebben we aanbod ontwikkeld: de rondleidingen. In samenwerking met onze nieuwe huisgenoten, de VVV, hebben we een groep rondleiders opgeleid die groepen konden ontvangen en rondleiden. De belangstelling werd zo groot dat we ook een groep van onze nieuwe flex-medewerkers hebben opgeleid.

In de eerste twee maanden hebben we meer dan 47 evenementen georganiseerd en meer dan 487 aanvragen in behandeling genomen. Door de snelle groei is de knip tussen verhuur en productie gemaakt. Een nieuwe vorm van werken die gedurende het jaar is bijgeschaafd en aangepast.

Met een nieuw gebouw ontstonden er ook nieuwe mogelijkheden. Zo is er gewerkt aan productontwikkeling en het aanboren van nieuwe markten. Naast het gebruikelijke aanbod van zaalverhuur zijn de rondleidingen, private rooftop cinema, museale avondopenstelling en mogelijkheid tot adverteren in het Forum ontwikkeld. Daarnaast zijn er ook nieuwe arrangementen ontwikkeld zoals 'boek je eigen loungezaal' in Camera 3 de luxe.

Onze zakelijke website (zakelijk.forum.nl) heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt. Zo kunnen klanten ons aanbod beter vinden of onze ruimtes virtueel bekijken. Dat laatste kwam ons goed van pas in de periode vanaf maart. Helaas zijn deze nieuwe producten en arrangementen nog niet goed tot hun recht gekomen door de gevolgen van Covid-19.

We hebben een switch gemaakt naar online en hybride evenementen. Waar de capaciteit door drieën werd gedeeld en alles volgens de juiste maatregelen moest plaatsvinden, op anderhalve meter afstand.

Alle voorbereidingen die we hadden gemaakt voor de opening van het nieuwe Forum waren ineens niet meer van toepassing. Door het tonen van flexibiliteit en een behoorlijke dosis veerkracht hebben we de omschakeling succesvol kunnen maken. We hebben de rest van het jaar ervaring en kennis opgedaan van online-events en hebben inmiddels 166 klanten geholpen met een corona-proof evenement met een totaal van 486 zakelijke evenementen in 2020.

▼ DJ on the roof



Businessclubs

Al sinds 2006 is er in Groningen een businessclub voor film liefhebbers. Deze club is opgericht in Images aan de Poelestraat en toen die filmzalen plaats maakten voor het Forum, meeverhuist naar het Hereplein. Na de tweede verhuizing, terug naar de oude geografische locatie, maar in een gloednieuw pand, is de club omgedoopt tot Club Camera. Een ode aan de oude naam van de bioscoop aan het Hereplein. De club heeft een stabiele basis van ongeveer 40 trouwe leden. In 2020 hebben de leden nog de opening van het IFFR in Groningen mee kunnen maken en tussen de lockdowns door hebben ze genoten van een film onder de sterrenhemel op het dak van het Forum. Sindsdien deden we ons best met een online IDFA-opening en een gezamenlijke Picl voorstelling van *Moffie* met inleiding en borrelpakket. De online bijeenkomsten worden door de leden gewaardeerd, maar uit alle reacties blijkt dat de leden er ontzettend naar uitzien om elkaar in 2021 weer in persoon te mogen ontmoeten en samen te genieten van een mooie film en een goed nagesprek.

Naast de businessclub voor film liefhebbers zou in 2020 de Forum Business Club van start gaan. Een businessclub voor nieuwsgierige ondernemers die de brede programmering van het Forum omarmen en samen met ons creatieve inspiratie willen opdoen tijdens exclusieve bijeenkomsten. In april zou de kick-off plaatsvinden. Deze kon om bekende redenen niet doorgaan. In november is er nog een poging gedaan, maar helaas boden de geldende maatregelen afgelopen jaar weinig ruimte voor een persoonlijke eerste ontmoeting. Van de circa twintig leden van het eerste uur is er gelukkig niemand afgehaakt en er zijn zelfs een paar leden bijgekomen. Wij zien er ontzettend naar uit om in de tweede helft van 2021 een spectaculaire aftrap te organiseren in of op het Forum om ze te bedanken voor hun vertrouwen.

Fondsen en partners

Belangrijke bijdragen van de Bankgiro loterij, het VSB-fonds en BPD Cultuurfonds hebben in 2020 de opening van Storyworld mogelijk gemaakt, hét interactieve en avontuurlijke museum over strips, animatie en games. Daarnaast heeft het Blockbusterfonds in combinatie met de Bankgiro Loterij met een bijdrage de eerste grote internationale expositie in het Forum mogelijk gemaakt: *Al: More than Human*.

Het Forum is ook dankbaar voor een grote bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds om een deel van de aanpassingen aan de anderhalve meter maatschappij te bekostigen voor *Storyworld* en de tweede grote internationale expositie: *The Art of Aardman*.

Verder wil het Forum het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Fonds voor de Cultuurparticipatie, Letteren Fonds, Fonds 21, De Graaf-Drijvers Fonds, Europe Direct en Europe cinemas, Het Nederlands Filmfonds en Google Grants bedanken.

Met Rabobank Stad en Midden Groningen heeft Forum Groningen een meerjarig founding partnerschap. In het kader hiervan organiseert het Forum speciaal voor Rabobank exclusieve rondleidingen voor openingen. Ondanks de beperkende maatregelen was een optreden van Barbara Baarsma in de Rabozaal een groot succes. In het komende jaar willen wij samen met Rabobank meer focussen op het speerpunt van onze samenwerking: 'ondernemers laten groeien'.

NDC Mediagroep en Forum Groningen hebben een partnerschap op het gebied van media exposure en hebben samen tot doel mooie dingen in het Noorden te ontwikkelen. In 2021 organiseren wij gezamenlijk een nieuwe live talkshow in het Forum: 'The Talk of the Town'.

Met de Hanzehogeschool Groningen heeft het Forum naast een convenant omtrent studieplekken ook een inhoudelijk partnerschap. Met het Alfa college heeft Forum een partnerschap met als doel om talent een podium te bieden en kennis uit te wisselen. Een mooi voorbeeld is de modeshow van eigen werk die studenten van het Alfa college in het Forum georganiseerde.

Voor het Forum is het zoeken van samenwerkingspartners een logische wens. Als huiskamer van en platform voor de stad Groningen zijn we voortdurend op zoek naar nieuwe samenwerkingsrelaties in het culturele, maatschappelijke en zakelijke netwerk in Groningen.

Human Resource Management

De organisatieontwikkeling van Forum Groningen stond in de eerste maanden van 2020 grotendeels in het teken van de overweldigende start in het Forum aan de Nieuwe Markt. Met de grote inzet en de kennis van onze medewerkers hebben we veel moois op het gebied van educatie, film, debat, lezingen, festivals en literatuur aan ons publiek kunnen tonen.

Medewerkers hebben glimlachend en geduldig de honderdduizenden bezoekers verwelkomd, geïnformeerd en begeleid. Vanaf half maart 2020 ontstond van het ene op het andere moment een hele andere situatie. Ook hier hebben onze medewerkers hun flexibiliteit getoond toen we van het ene scenario in het andere scenario rolden en steeds weer mochten bedenken wat dit voor onze bezoekers, programma's en faciliteiten betekende. We hebben, ondanks de diverse vormen van lockdown die we hebben gehad, nog best veel wel kunnen doen. We zijn boeken blijven uitlenen en we hebben, waar het kon offline, maar ook online, hard gewerkt om ons publiek te verrijken, te vermaken en te inspireren.

Cijfers

Verzuim:

2,70% (netto verzuim)

Gemiddeld aantal medewerkers in dienst:

Op 31 december 2020 had de stichting 130 medewerkers in dienst. Hiervan hadden 80 medewerkers een vast contract en 50 medewerkers hadden een tijdelijk contract.

Soort aanstelling:

75 parttime en 17 fulltime aanstellingen, 33 flex (oproep) medewerkers en 5 stagiaires.

Man/vrouw-verdeling:

man 57, vrouw 73

Aantallen naar leeftijd:

0-24 jaar: 21
25-34 jaar: 24
35-44 jaar: 16
45-54 jaar: 26
55-59 jaar: 16
60-65 jaar: 27

Gemiddelde leeftijd:

45 jaar

In 2020 hebben 138 vrijwilligers werkzaamheden verricht, waarvan 107 vrijwilligers ondersteuning verleenden in de filialen.

Financieel verslag 2020

Financieel resultaat 2020

Het saldo van de baten en lasten, na toevoeging van € 798.000 aan het door de subsidiegever verplicht gestelde bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting, is € 175.624 negatief. Dit verlies wordt voor € 138.124 gedekt vanuit bestemde reserves en voor € 37.500 vanuit de algemene reserve. Deze bijdrage vanuit de algemene reserve diende het Forum te doen vanuit de regeling 'Matchingbijdrage filmtheaters COVID-19'.

Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over mogelijke aanloopverliezen die door de gemeente gedurende de eerste jaren worden aangevuld. Voor 2020 was een negatief resultaat van € 389.000 begroot. Het aanloopverlies over 2020 bedraagt uiteindelijk € 289.964. Dit bedrag is als vordering opgenomen en in het financieel resultaat 2020 verwerkt.

Verschillen in de realisatie ten opzichte van de begroting worden veelal gekenmerkt door de gevolgen van de coronacrisis. De eerste maanden van 2020 was de toeloop boven ieders verwachting. Vanaf half maart veranderde alles en liepen de inkomsten hard terug met alle vormen van lockdown die we hebben gehad.

We kwamen voor veel landelijke steunmaatregelen niet in aanmerking. Gelukkig wel voor de Tozo en daarna nog voor de 'Matchingbijdrage filmtheaters COVID-19'. Vanuit deze regeling hebben wij respectievelijk € 4.000 en € 566.107 ontvangen, waardoor het verlies beperkt is gebleven.

Voor een volledige toelichting op de financiën over 2020 verwijzen we naar de jaarrekening.

Resultaatbestemming 2020

Een deel van de uitgaven 2020 zijn gedaan voor de afwikkeling van de verdere ingebruikname van de nieuwbouw. Deze uitgaven, in 2020 € 121.399, worden gedekt door de bestemmingsreserve Opbouw Forum. Ultimo 2020 resteert in deze bestemmingsreserve € 345.150. Dit restant is ten gunste van de algemene reserve gekomen.

Aan de bestemmingsreserve voor de inrichting van bibliotheekvestiging De Wijert is € 16.725 onttrokken voor de reeds gedane uitgaven en € 60.000 toegevoegd. Ultimo 2020 bedraagt deze bestemmingsreserves € 343.275. De extra dotatie is nodig om de hogere kosten welke vanuit de aanbesteding naar voren komen te dekken. Er wordt € 50.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve exposities om ook in de toekomst grote exposities te kunnen blijven laten zien. Er wordt € 200.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve pleinprogrammering en € 35.000 aan de bestemmingsreserve herinrichting bibliotheekvestigingen.

De algemene reserve, het weerstandsvermogen, bedraagt hierna 2,3 miljoen euro en is nog altijd goed te noemen.

De opgebouwde reserves zijn noodzakelijk, want de voornaamste opdracht is om een financieel gezond Forum Groningen neer te zetten.

Toekomstparagraaf

Vooraf hadden we gedacht dat 2020, als het eerste volledige jaar in het nieuwe Forum, een leerjaar zou zijn. En een leerjaar is het geweest, maar wel anders dan we vooraf hadden gedacht. Helaas hebben we nog geen 'normale' ervaringscijfers. Het jaar 2021 zal ook een jaar zijn wat nog niet 'normaal' zal zijn. Op moment van schrijven zitten we nog in lockdown, zijn we enkel open voor het afhalen van reserveringen en doen we activiteiten waar mogelijk online. Het jaar 2021 zal daarom ook een bijzonder jaar zijn. Op basis van aannames die begin 2021 gedaan zijn is onderstaande begroting voor 2021 opgesteld.

Begroting 2021

Baten

Commerciële baten	4.036.000
Subsidiebaten	9.565.000
Overige baten	1.000
	13.602.000

Lasten

Personeelslasten	5.391.000
Commerciële lasten	3.644.000
Bedrijfsvoering	5.244.000
	14.279.000

Saldo baten en lasten	-/- 677.000
Toevoeging bestemmingsfonds	
Onderhoud en vervanging inrichting	-/- 814.000

Saldo uit bedrijfsvoering	-/- 1.491.000
----------------------------------	----------------------

(bedragen in euro's)

Met de gemeente Groningen zijn de gesprekken gaande over het corona steunpakket cultuur voor 2021. Het college heeft voor de periode tot en met 1 juli 2021 € 770.000 gereserveerd in het steunpakket voor het Forum.

Naast dit steunpakket zijn er nog reserves beschikbaar bij de Gemeente voor de eerste jaren na opening van het Forum aan de Nieuwe Markt. Vanuit deze reserve is jaarlijks € 460.000 beschikbaar. Daarmee komt het begrote niet gedekte tekort uit op € 261.000. Hiervoor zal de algemene reserve worden aangesproken. De algemene reserve bedraagt dan ultimo 2021 nog ruim 2 miljoen euro.

Dit is nog altijd een redelijk weerstandsvermogen, maar de onvoorziene coronacrisis slaat wel een groot gat in het weerstandsvermogen wat noodzakelijk is om te kunnen ondernemen en te kunnen functioneren.

Balans per 31 december 2020 (na resultaatbestemming)

	31 december 2020	31 december 2019
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	75.017	153.289
Vorraden		
Handelsvoorraad	26.860	31.284
Vlottende activa		
Debiteuren	506.335	351.390
Omzetbelasting	263.957	274.312
Overige vlottende activa	1.060.167	1.096.887
Liquide middelen	4.524.373	4.165.465
	<u>6.354.832</u>	<u>5.888.054</u>
Totale activa	6.456.709	6.072.627
Passiva		
Eigen vermogen		
Reserves		
Algemene reserve	2.274.339	2.311.689
Bestemmingsreserve opbouw Forum	–	466.549
Bestemmingsreserve inrichting De Wijert	343.275	300.000
Bestemmingsreserve exposities	300.000	250.000
Bestemmingsreserve pleinprogrammering	200.000	–
Bestemmingsreserve herinrichting bibliotheekvestigingen	35.000	–
	<u>3.152.614</u>	<u>3.328.238</u>
Fondsen		
Bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting	798.000	–
Voorzieningen	49.723	59.728
Kortlopende schulden		
Crediteuren	497.753	920.028
Belastingen en sociale premies	301.331	251.625
Overige kortlopende schulden	1.657.288	1.513.008
	<u>2.456.372</u>	<u>2.684.661</u>
Totale passiva	6.456.709	6.072.627

(bedragen in euro's)

Staat van baten en lasten over 2020

Baten

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Commerciële baten	3.853.105	5.764.900	2.949.239
Subsidiebaten	10.203.228	9.341.200	8.936.200
Overige baten	6.290	25.000	23.818
Totale baten	14.062.623	15.131.100	11.909.257

Lasten

Personeelslasten	5.233.839	5.532.500	5.238.544
Commerciële lasten	3.328.812	4.216.600	2.898.164
Huisvestingslasten	3.548.969	3.781.000	2.024.976
Afschrijvingen	42.783	48.000	74.993
Marketing en communicatie	448.388	500.000	301.409
Vorbereiding Forum	138.124	-	4.257.527
Overige kosten	699.790	644.000	573.408
Totale lasten	13.440.705	14.722.100	15.369.021
Saldo van baten en lasten	621.918	409.000	-3.459.764
Financiële baten en lasten	458	-	-
Saldo voor resultaatbestemming	622.376	409.000	-3.459.764
Toevoeging bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting	-798.000	-798.000*	-
Te bestemmen resultaat na toevoeging bestemmingsfonds	-175.624	-389.000	-3.459.764
Mutaties vanuit reserves			
Bestemmingsreserve inrichting De Wijert	-16.725	-	-
Bestemmingsreserve opbouw Forum	-121.399	-	-140.587
Bestemmingsreserve inrichtingsbijdrage	-	-	-2.522.411
Bestemmingsreserve verhuiskosten	-	-	-200.000
Bestemmingsreserve openingsfeest	-	-	-512.000
Algemene reserve	-37.500	-389.000	-
Totaal	-175.624	-389.000	-3.374.998
Financieel resultaat	-	-	-84.766

Toevoeging en onttrekking aan

Bestemmingsreserve inrichting De Wijert	50.000
Algemene reserves	-134.766

-84.766

(bedragen in euro's)

De resultaten van Stichting Forum Groningen worden toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve of aan de door de subsidieverstrekker of directie en Raad van Toezicht vastgestelde bestemmingsreserves of -fondsen. Hierboven de resultaatbestemming, zoals verwerkt in de balans per 31 december 2020.

* De dotatie aan het bestemmingsfonds stond in de vastgestelde begroting onder de huisvestingslasten. Voor het inzicht is deze in de vastgestelde jaarrekening anders gerubriceerd.

Facts & figures 2020

Bezoekcijfers

Forum, locatie Nieuwe Markt	1.345.199
Forum, locatie Beijum	28.125
Forum, locatie De Wijert	39.581
Forum, locatie Hoogkerk	22.632
Forum, locatie Lewenborg	28.427
Forum, locatie Selwerd	43.775
Forum, locatie Vinkhuizen	36.732
Forum, locatie Haren	60.667
Forum, locatie Ten Boer	16.240

Totaal bezoek

1.621.378

Cijfers programmering

Film	115.383
Filmvertoningen in provincie (Liga 68)	8.383
Events (incl. gratis events)	12.062
Exposities	19.713
Storyworld	21.034
Educatie (zie hieronder voor specificatie)	17.945
Verhuur	18.807
Forumshop (bezoekers)	154.065

Totaal programmering

367.392

Educatie gespecificeerd

Educatie film (schoolvoorstellingen + workshops)	4.067
Educatie bibliotheek	9.220
Educatie exposities	2.360
Educatie Storyworld	2.298

Bibliotheekfunctie in gemeente Groningen

Abonnees (volwassen)	21.985
Abonnees jeugd (tot 18 jaar)	27.909
Uitleningen	680.843
Reserveringen	135.091

Overige cijfers

Abonnees nieuwsbrieven	50.338
Volgers sociale media (twitter, facebook, instagram)	47.334
Website forum.nl (visits)	1.405.763
Website forum.nl (unieke bezoekers)	824.099
Website forum.nl (pageviews)	5.309.501
Website storyworld.nl (visits)	82.350
Website storyworld.nl (unieke bezoekers)	65.298
Website storyworld.nl (pageviews)	179.995
Website platform.forum.nl (pageviews)	20.196

Kijk voor de cijfers van eerdere jaren op jaarverslag.forum.nl.

F

Forum
Jaarverslag
2020